

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Prim-ministrul Dorin Recean privind anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3204 din 8 noiembrie 2024, constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului Dorin Recean în favoarea candidatei Maia Sandu, publicate în ziua votării din 3 noiembrie 2024, obligarea Comisiei Electorale Centrale să reflecte în raportul privind rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024 faptul efectuării agitației electorale în ziua votării din 3 noiembrie de către Prim-ministrul Dorin Recean în favoarea candidatei Maia Sandu,

împotriva hotărârii din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 3ra-898/24

NR. PIGD 2-24128006-01-3ra-14112024)

Contestație în materie electorală. Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ. Dezacordul recurentului cu hotărârea instanței ierarhic inferioare nu constituie un temei de casare a acesteia.

Curtea de Apel Chișinău, jud. Gh. Mîra, Gr. Dașchevici, A. Bostan,

16 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 11 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.1), Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a depus acțiune în contencios administrativ electoral împotriva Comisiei Electorale Centrale, prin care a solicitat anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3204 din 8 noiembrie 2024 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024, constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta acțiune, în favoarea candidatei Maia Sandu, publicate în ziua votării din 3 noiembrie 2024, obligarea Comisiei Electorale Centrale să reflecte în raportul privind rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024 faptul efectuării agitației electorale în ziua votării din 3 noiembrie de către Prim-ministrul Dorin Recean, în favoarea candidatei Maia Sandu.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că în ziua celui de al doilea tur de scrutin pentru alegeri prezidențiale din 3 noiembrie, au fost identificate acțiuni ale Prim-ministrului Dorin Recean, care au avut impact asupra procesului electoral. Calificând acestea acțiuni drept manipulatorii și cu elemente de agitație electorală, a fost depusă o sesizare către Comisia Electorală Centrală, înregistrată cu nr. CEC-18072 la 6 noiembrie 2024, solicitând constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta sesizare, în favoarea dnei Maia Sandu; reflectarea acțiunilor Prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta sesizare, în raportul cu privire la rezultatele alegerilor prezidențiale. Prin hotărârea nr. 3204 din 8 noiembrie 2024 Comisia Electorală Centrală a respins ca neîntemeiată sesizarea nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova.

3. Reclamantul își exprimă dezacordul cu soluția adoptată, motivând că, în fapt, în ziua celui de al doilea tur de scrutin, 3 noiembrie, Prim-ministrul Dorin Recean, pe pagina sa de profil „facebook”, utilizată în cadrul exercitării mandatului de demnitar a postat următorul mesaj: „Are loc un atac din partea grupărilor criminale. Este important să ne mobilizăm la vot! Doar votul poate învinge fraudă electorală. Ieșiți la vot!” La fel, Prim-ministrul a mai intervenit cu un mesaj, care a fost diseminat chiar de postul public de

televiziune „Moldova 1”, cu următorul conținut: „Guvernul este pregătit pentru încercări de destabilizare.”; „Guvernul este pregătit să facă față încercărilor de destabilizare și colaborează strâns cu autoritățile din fiecare țară unde există secții de votare pentru a asigura siguranța votului și a alegătorilor, a declarat prim-ministrul Dorin Recean într-o postare pe rețelele de socializare, după ce în câteva secții de votare din străinătate au fost anunțate alerte false cu bombă.” „După cum am și prevăzut, atacurile continuă. Hoților le este frică de voi, de aceea au pus la cale, în câteva secții de votare din străinătate, alerte false cu bombă ” „Fiecare vot contează. Vă mulțumim pentru mobilizarea excepțională și continuați să votați!”. Prim-ministrul prin intervențiile sale, în opinia reclamantului, a intenționat să provoace panică între alegători. Or, mesajele precum: „Are loc un atac din partea grupărilor criminale”; „Guvernul este pregătit pentru încercări de destabilizare” au caracter manipulator și creează impresia precum se pregătesc tentative de destabilizări în masă. Această concluzie nu este una subiectivă, însă este redată chiar în calitate de comentariu la postarea premierului, ca exemplu: „Владислав Мазур Іешим și în stradă dacă e nevoie. Otomanul nu trece, fraților !!?” Astfel, mesajele menționate, care, pe de o parte, diseminează panică, pe de altă parte, îndeamnă că „trebuie să ieșim la vot”, fiindcă doar așa pot fi învinși „hoții”, care din materialele electorale răspândite de PAS, este al doilea candidat din al doilea tur de scrutin, au avut un impact asupra alegătorilor, fiind impusă ideea că societatea este în pericol, iar unica soluție este votarea candidaturii Maia Sandu. În astfel de circumstanțe, mesajul diseminat este implicit electoral și de promovarea a unui candidat din turul doi de scrutin, având în vedere că în mesaje se face referire la „hoți” și „grupare criminal” în acest context, făcând referire la pliantul electoral a candidatei Maia Sandu, desemnată de PAS, prin care a diseminat următoarea informație: „STOIANOGLO - UN OM SLAB, UN OM CONTROLAT. CE PUTEM PIERDE DACĂ BANDITII REVIN LA PUTERE: Bandiții fugari vor profita de un președinte slab ca să revină, să pună mâna pe țară, să se răzbune pe toți care le stau în cale și să facă haos. Bandiții vor vinde Moldova cui dă mai mult și vor pune țara noastră pe tavă pentru războiul Rusiei în Ucraina. Este în pericol circulația liberă a cetățenilor noștri în țările europene, iar tinerii o să fugă din țară. Riscăm să se închidă piața europeană pentru produsele noastre și să nu avem unde exporta. Stoianoglo nu va fi respectat nici în Vest, nici în Est. Moldova nu va primi ajutor financiar din partea Uniunii Europene, adică nu vor fi suficienți bani pentru infrastructură, majorări de pensii și salarii. DOAR PRIN VOT PUTEM PREVENI ACEST DEZASTRU! NU LĂSA BANDIȚII SĂ-ȚI FURE VOTUL ȘI VIITORUL! NU LĂSA BANDIȚII SĂ-ȚI FURE VOTUL ȘI VIITORUL! Pentru a nu pierde ce avem, trebuie să votăm cu toții pe 3 noiembrie! Salvăm Moldova!” La fel, pe pliant fiind inserate specificațiile privind transparența acesteia: „Publicitate electorală. Scrutin electoral: Alegeri prezidențiale. PP Acțiune și Solidaritate. Achitat conform contului nr. 32615 din 22.10.2024. Tiraj: 140.000 ex. Tipărit la

tipografia Simbol N.P.” SRL”. Astfel, se observă că în campania electorală, concurentul electoral PAS a acuzat oponentul că este omul hoților, bandiților și nu trebuie să „lăsăm bandiții să fure voturile”. Prin urmare concluzia Comisiei precum acestea acțiuni nu au tentă electorală și nu determină alegătorii să voteze un concurent anumit, evident Maia Sandu, este neîntemeiată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

4. Prin încheierea din 12 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a atras în proces în calitate de terț, Prim-ministrul Dorin Recean.

5. Prin hotărârea din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Prim-ministrul Dorin Recean privind anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3204 din 08 noiembrie 2024; constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta acțiune, în favoarea candidatei Maia Sandu, publicate în ziua votării din 3 noiembrie 2024; obligarea Comisiei Electorale Centrale să reflecte în raportul privind rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024 faptul efectuării agitației electorale în ziua votării din 3 noiembrie de către Prim-ministrul Dorin Recean, în favoarea candidatei Maia Sandu.

6. Pentru a hotărî astfel, Curtea de Apel Chișinău în ceea ce vizează fondul litigiului electoral dedus judecății, cu trimitere la prevederile art. 1 ce definește noțiunea de agitație electorală – apeluri, declarații, precum și acțiuni de difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să își dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum, precum și ale art.7, art.18, art.27 lit.a), art.70 alin.(1), (2), (3), (4), (12), art.91 alin.(9) din Codul electoral al Republicii Moldova și raportându-le la circumstanțele faptice ale cauzei a reținut că Domnul Igor Dodon, președintele Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, a depus la Comisia Electorală Centrală o sesizare, înregistrată sub nr. CEC-18072 din 6 noiembrie 2024, prin care invocă pretinse încălcări ale legislației electorale de către domnul Dorin Recean, prim-ministrul Republicii Moldova. Totodată, instanța a reiterat conținutul acesteia.

7. În rezultatul examinării sesizării depuse, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3204 din 8 noiembrie 2024 s-a respins ca neîntemeiată sesizarea nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

8. Curtea de Apel Chișinău a apreciat ca întemeiată hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3204 din 8 noiembrie 2024 și ca neîntemeiate

alegațiile expuse de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” în vederea anulării acesteia. Potrivit art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022, prin agitație electorală se înțeleg apeluri, declarații, precum și acțiuni de difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să își dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum. În același timp, potrivit art. 70 alin. (1) Cod electoral, cetățenii Republicii Moldova, partidele politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mass-mediei, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare. Iar potrivit alin. (12) al aceluiași articol agitația electorală se admite doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.

9. Având în vedere sesizarea înaintată de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, instanța de judecată a remarcat că, potrivit Codului electoral nr. 325/2022 autoritățile publice au dreptul de a difuza informații de interes public și de a transmite mesaje politice iar libertatea de exprimare a autorităților nu poate fi limitată nejustificat, atât timp cât mesajele difuzate respectă principiile democratice și nu depășesc granițele stabilite pentru protejarea intereselor publice.

10. La nivel de jurisprudență europeană, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat diversele forme de exprimare pentru diverse domenii de interes, iar de departe, discursul politic se bucură de un înalt grad de protecție, ingerințele fiind minime în acest domeniu, dat fiind dreptul electorilor de a fi informați și a alege conștient orice chestiune care privește viața cetățenilor. Totodată, libertatea de expunere a informației trebuie interpretată prin prisma faptului că această libertate permite discutarea deschisă a subiectelor politice, dar, cu referire la speța în cauză, nu se poate traduce printr-un îndemn explicit de a vota pentru un anumit candidat sau concurent electoral, în afara cadrului campaniei stabilite legal.

11. Din analiza postării domnului prim-ministru Dorin Recean, anexată la sesizarea depusă și la prezenta acțiune, instanța nu a desprins că ar rezulta o recomandare clară de a susține un anumit concurent electoral. Iar în lipsa unui îndemn direct, postarea se poate încadra în categoria informărilor de interes general, care ar reprezenta niște judecăți de valoare a persoanei, fără a reprezenta o formă de agitație electorală propriu-zisă, care s-ar încadra în prevederile art. 70 alin. (1)-(14) din Codul electoral.

12. Astfel, nu a fost reținut ca întemeiat argumentul reclamantului precum că mesajele prim-ministrului Dorin Recean au tentă de agitație electorală și de a determina alegătorii să voteze un concurent anumit - Maia Sandu. Or, în conținutul mesajelor la care se face referire, nu există o promovare clară

sau un îndemn direct de vot în favoarea unui candidat identificat concret, iar mesajul comunicat de autorități, menționat mai sus se rezumă la elemente considerate relevante, în contextul în care în câteva secții de votare din străinătate au fost anunțate alerte false cu bombă. Drept urmare nu poate fi reținut ca întemeiat argumentul reclamantului precum că, mesajele prim-ministrului Dorin Recean reprezintă un îndemn explicit de a vota pentru un anumit candidat sau concurent electoral.

13. Instanța a mai notat că reclamantul a anexat la prezenta acțiune un pliant al doamnei Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnată de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, făcând referire la conținutul acestuia, pliant care nu a fost obiect al sesizării nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 și nu a fost anexat nici ca probă suplimentară la sesizare.

14. Prin urmare, instanța nu a supus analizei conținutul acestuia în condițiile în care, în conformitate cu prevederile art.143 alin. (2) din Codul administrativ, aprecierea legalității sau ilegalității unui act administrativ individual se face în funcție de situația la momentul emiterii lui, iar în cazul desfășurării unei proceduri prealabile – de situația la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă.

15. În conformitate cu prevederile art. 96 alin.(1) din Codul electoral, fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate. În speță, doar capturile de ecran cu unele comentarii la postările de pe rețeaua www.facebook.com, fără o încadrare precisă a acestora în contextul circumstanțelor de fapt și de drept, nu este suficientă pentru a demonstra existența unei încălcări și pentru constatarea caracterului agitațional al mesajelor Prim-ministrului Dorin Recean, descrise în prezenta acțiune, în favoarea candidatei Maia Sandu, publicate în ziua votării din 3 noiembrie 2024, considerent din care nu poate fi obligată Comisia Electorală Centrală să reflecte în raportul privind rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024 faptul efectuării agitației electorale în ziua votării din 3 noiembrie de către Prim-ministrul Dorin Recean, în favoarea candidatei Maia Sandu.

16. În contextul celor expuse supra, a concluzionat că acțiunea înaintată este neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

17. La 13 noiembrie 2024, ora 13:38 și respectiv la 14 noiembrie 2024, ora 17:37, prin intermediul poștei electronice (f.d.63,74), Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a depus inițial recurs nemotivat și ulterior motivat împotriva hotărârii din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat declararea acestuia admisibil,

admiterea recursului și casarea hotărârii contestate, emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii conform solicitărilor.

18. În motivarea recursului, reiterând în esență, circumstanțele de fapt redate în cererea de chemare în judecată, recurentul a invocat că drept urmare a dezacordului cu soluția Comisiei Electorale Centrale din hotărârea nr. 3204 din 8 noiembrie 2024, prin s-a respins ca neîntemeiată sesizarea nr. CEC-7/18072 din 6 noiembrie 2024 depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin acțiunea înaintată a contestat actul emis. Iar prin hotărârea din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată acțiunea, exprimând recurentul dezacordul cu aceasta.

19. Cu referire la caracterul agitațional al mesajului Prim-ministrului, recurentul inițial a considerat necesar de a cita cadrul normativ aplicabil speței și anume Constituția Republicii Moldova, considerând statul de drept, pacea civică, democrația, demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic valori supreme, în special a indicat art. 38, art. 78. La fel, a citat prevederile art.2 alin.(1), (2), (3), art. 3, art. 4, art.5, art.6, art. 7 din Codul electoral. Astfel, în opinia recurentului, odată ce statul de drept este o valoare fundamentală, respectarea principiilor enumerate privind organizarea și participarea cetățenilor la alegeri constituie expunerea practică a acestei valori.

20. De asemenea, a afirmat că un principiu în drept cunoscut este că justiția nu doar trebuie făcută, trebuie și să se vadă că s-a făcut justiție. Altfel spus, nu este suficient să se facă dreptate. Participanții implicați în procese (care doresc să fie siguri că au fost auziți) și societatea în general trebuie să poată vedea că hotărârile judecătorești sunt justificate, bine motivate, explicate suficient de detaliat și susținute cu argumente puternice și coerente. Acesta este unul dintre principiile cheie pe care se bazează încrederea în sistemul de justiție. În rezultatul lecturării hotărârii adoptate, în opinia recurentului, instanța s-a rezumat la definiția noțiunii de agitație electorală și s-a asigurat asupra respectării dreptului la libera exprimare a Prim-ministrului Dorin Recean. Această abordare este superficială și contrară valorilor statului de drept, or, instanța de judecată nu a confirmat că a fost auzit, principiu care este esențial pentru asigurarea unui proces echitabil, conform art. 6 CEDO. Instanța a conchis: „ Completul judiciar specializat nu desprinde că ar rezulta o recomandare clară de a susține un anumit concurent electoral. Iar, în lipsa unui îndemn direct, postarea se poate încadra în categoria informărilor de interes general, care ar reprezenta niște judecăți de valoare a persoanei, fără a reprezenta o formă de agitație electorală propriuzisă, care s-ar încadra în prevederile art. 70 alin. (1)-(14) din Codul electoral.”.

21. Totodată, recurentul reiterând mesajele diseminate de Prim-ministru, a menționat că pentru a da dovadă că cauza a fost examinată multiaspectual, în contextul realităților existente, justiția nu se înfăptuiește fără o abordare profundă. Astfel, s-a atras atenția instanței asupra conținutului materialului agitațiilor concurentului electoral desemnat de PAS, Maia Sandu, redând textul acestuia.

22. De asemenea, a declarat că este cunoscut faptul că Premierul Dorin Recean s-a implicat activ în campania electorală a candidatei Maia Sandu. Prin urmare, nu poate fi negat faptul că cunoaște că concurentul electoral PAS și Maia Sandu când făceau referire la hoți și bandiți, se refereau la oponent- Alexandr Stoianoglo, desemnat de PSRM. Astfel, sintagmele menționate pot fi interpretate ca având caracter de agitație electorală, din următoarele considerente: „are loc un atac din partea grupărilor criminale” - această frază poate induce frică și anxietate în rândul alegătorilor, ceea ce poate influența comportamentul lor electoral, mai ales dacă este folosită pentru a sugera că o anumită forță politică ar putea face față mai bine acestei amenințări; „Ieșiți la vot”-această sintagmă este un apel direct la acțiune electorală, încurajând oamenii să participe la votare. „Guvernul este pregătit pentru încercări de destabilizare”-această frază sugerează că există amenințări la adresa stabilității, iar guvernul actual este capabil să le gestioneze, influențând astfel percepția alegătorilor asupra capacității de guvernare; „După cum am și prevăzut, atacurile continuă”-aceasta sugerează o continuitate a problemelor care ar putea fi atribuite unei neglijențe sau ineficiențe a oponentilor politici; „Hoților le este frică de voi”-această frază este clar un atac la adresa unor persoane sau grupuri, sugerând că există indivizi corupți care se tem de alegători, influențând astfel sentimentul public împotriva acestor „hoți”. Toate aceste fraze, în opinia recurentului, au potențialul de a mobiliza sau influența alegătorii, fie prin inducerea unei stări de urgență sau pericol, fie prin apeluri directe la acțiune sau prin atacuri la adresa unor adversari politici. În contextul campaniilor electorale, astfel de mesaje sunt adesea folosite pentru a mobiliza susținătorii și a influența opinia publică. Prin urmare, este cert că prin îndemnul direct al Premierului de a ieși la vot nu se subînțelege votarea pentru „hoți”, dar pentru oponentul „hoților”, care, în al doilea tur de scrutin, este doar unul, Maia Sandu.

23. În ceea ce vizează obligarea includerii constatării efectuării agitației în raportul Comisiei, constatarea caracterului electoral și, respectiv, efectuarea agitației electorale în ziua alegerilor, precum și reflectarea acestui fapt în raportul privind rezultatele acestora este crucial de important. Doar în astfel de circumstanțe Curtea Constituțională ar putea oferi o apreciere obiectivă a modului de organizare a alegerilor, având în vedere că mesajele în cauză nu au fost diseminate de un cetățean simplu, dar de Prim-ministru pe pagina utilizată în comunicări oficiale și încă preluat de televiziunea publică cu acoperire națională. Astfel, elaborarea unui raport multiaspectual, cu reflectarea informațiilor în mod amplu și nu doar selectiv/favorabil

Comisiei Electorale Centrale, este parte integrantă a organizării unui scrutin la care cetățenii prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, or, odată ce abaterile depistate nu sunt reflectate în modul corespunzător, acestea principii nu își ating scopul. În continuare ideii, au fost invocate prevederile art. 148, art. 149 alin.(1) din Codul electoral. Respectiv, odată ce Curtea Constituțională, în baza Raportului prezentat confirmă sau infirmă legalitatea alegerilor, calitatea raportului elaborat reprezintă un interes deosebit pentru reclamant, iar includerea faptelor care se dovedesc a fi contrare Codului electoral, este stringent de necesară.

24. În ceea ce privește admisibilitatea recursului, pornind de la temeiurile introduse prin efectul Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, enumerate expres la art. 245¹ din Codul administrativ, a invocat expres: b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Astfel, având în vedere că prevederile citate au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023, fapt prevăzut în Legea nr. 246/2023, iar scrutinul prezidențial este primul (și unicul) cronologic după data de 01 septembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție urmează să declare prezentul recurs admisibil spre examinare în vederea consolidării jurisprudenței sale. Rezultând din argumentele inserate în hotărârea contestată, a considerat concluziile formulate arbitrare, or, nu se bazează pe cumulul materialelor anexate la dosar.

25. La 14 noiembrie 2024 și la 15 noiembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului copiile recursurilor, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin extrasele din poșta electronică expediere/recepționare, anexate la materialele dosarului (f.d.69-70, 72-73, 84).

26. La 16 noiembrie 2024, ora 11:00, prin intermediul poștei electronice (f.d.90), Comisia Electorală Centrală a depus referință la recurs, solicitând declararea acestuia inadmisibil, iar în caz de trecere a testului de admisibilitate, respingerea recursului ca neîntemeiat, reiterând în esență poziția sa expusă anterior.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

27. Art. 95 din Codul electoral:

„(1) În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

(8) Înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).”

28. Art. 100 din Codul electoral:

„(1) În perioada electorală, autoritățile competente examinează contestațiile în termen de 3 zile de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea litigiilor electorale, instanțele judecătorești aplică același termen, inclusiv în cadrul procedurilor de exercitare a căilor de atac.”

29. Art. 244 din Codul administrativ:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

30. Art. 245¹ din Codul administrativ:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

31. Art. 246 din Codul administrativ:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: h) recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

32. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 13 noiembrie 2024 și conform extrasului din poșta electronică, dispozitivul hotărârii a fost notificat la 13 noiembrie 2024, iar hotărârea motivată la 14 noiembrie 2024 (f.d. 59,60). La 13 noiembrie 2024 și respectiv la 14 noiembrie 2024, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a depus recurs motivat împotriva hotărârii din 13 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău. În asemenea circumstanțe Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

33. Din analiza prevederilor art. 245¹ – 246 din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să

însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

34. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

35. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

36. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recursul depus de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta ar fi arbitrară sau că s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate minuțios de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

38. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 §1 al Convenției.

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea

nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

40. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

41. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

42. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

43. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

44. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral, art. 230 și 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni